

Õiguskantsler

Teie 20.01.2017 nr

Meie 02.03.2017 nr 6-1/170262/1700952

Pärimisõigusest

Lugupeetud []

Pöördusite õiguskantsleri poole küsimusega, mis puudutab pärimist testamendi järgi ja testamendi tegemise vabadust.

Küsisite, kas on õiguspärane, et kui inimesele on määratud puue ja ta on töövõimetu, siis pärimisõiguses see tähendust ei oma. Saan Teie kirjast aru, et Teie vanem on jätnud Teid testamendiga pärandist ilma, kuid Teie hinnangul peaksite Te puude ja töövõimetuse tõttu siiski pärandist osa saama.

Põhiseaduse § 32 lg-ga 4 on inimesele tagatud õigus pärandada testamendiga oma vara isikutele, kellele ta seda soovib, mh nii, et pärandist võivad ilma jääda pärandaja lapsed. Õigus vabalt oma vara pärandada seondub inimese põhiseadusest tuleneva õigusega otsustada ise oma vara üle.

Siiski pole õigus vabalt oma vara üle otsustada absoluutne õigus. Põhiseadus lubab seadusega piirata ka inimese õigust oma vara vabalt pärandada. Samas peab see piirang olema põhjendatud, nt lähtuma vajadusest kaitsta mõne teise isiku (nt ülalpeetava lapse) huve.

Pärimisseadus sätestab inimeste ringi, kellel on õigus saada pärandvara arvel raha siis, kui ta on testamendiga pärandist ilma jäetud. Sellist õigust nimetatakse õiguseks sundosale pärandist. [Pärimisseaduse](#) § 104 lg 1 järgi on õigus sundosale muu hulgas pärandaja lapsel, kui pärandajal oli surma hetkel perekonnaseadusest tulenev ja kehtiv ülalpidamiskohustus selle lapse suhtes. Saab öelda, et sundosa peaks aitama täita pärandaja (vanema) niigi kehtivat ülalpidamiskohustust ka pärast tema surma.

Pärandi arvel raha saamiseks ei piisa seega üksnes sellest, et lapsel on puue ja ta on töövõimetu. Oluline on, kas vanem pidi oma surmahetkel perekonnaseadusest tulenevalt last ülal pidama. [Perekonnaseaduse](#) § 97 p 3 sätestab, et ülalpidamist on õigustatud oma vanematelt saama täisealine laps, kes ei ole võimeline ennast ise ülal pidama. Näiteks võib elus olla nii, et lapsel on küll puue ja ta on töövõimetu, kuid tal on piisavalt elatusvahendeid ja vanem ei pea teda ülal pidama. Sellisel juhul on õigustatud, et vanema surma korral ei pea laps tema vara arvel ka midagi saama, kui vanem otsustas lapse mingil põhjusel pärandist ilma jätta.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Kokkuvõttes saab öelda, et pärimisseaduse regulatsioon pole põhiseadusega vastuolus osas, mis sätestab kellel ja mis olukorras on pärandist sundosa saamise õigus.

Kuivõrd [parandatud ja täiendatud Euroopa sotsiaalharta](#) pärimisõiguse küsimustega ei tegele, siis pole võimalik hinnata pärimisseaduse sundosa regulatsiooni ja harta kooskõla.

Loodan, et selgitusest on abi. Täna pöördumast.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise